

Ευάγγελος Κρουσταλάκης

Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΗΣ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ: ΜΙΑ ΞΕΧΩΡΙΣΤΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

(Περιοδικό ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΗΤΑΣ, Ι. Μ. Σερρών, τ. 200,

Ιούλιος- Αύγουστος 2007)

Τον περασμένο Απρίλη υποβλήθηκα σε μια πολύ σοβαρή χειρουργική επέμβαση. Χρειάστηκε στη συνέχεια να παραμείνω για λίγο στη μονάδα εντατικής νοσηλείας του νοσοκομείου. Δεν ξέρω πόσοι έχουν την εμπειρία νοσηλείας σε μια τέτοια μονάδα! Με συνεχή ιατρική παρακολούθηση, βρίσκεσαι σ' ένα χώρο αποκλεισμένο για τους άλλους, εκτός από το ιατρικό και το νοσηλευτικό προσωπικό. Για πολύ λίγο χρόνο, δυο φορές τη μέρα, επιτρέπονται κάποιες επισκέψεις.

Σ' αυτές τις συνθήκες εκείνος που νοσηλεύεται, όπως είναι φυσικό, διακατέχεται από ένα έντονο συναίσθημα απομόνωσης. Μερικές φορές τον πλημμυρίζει μάλιστα το αίσθημα της εγκατάλειψης. Είναι δύσκολο να περιγράψει κανείς με λόγια αυτά τα συναισθήματα. Στις ατέλειωτες ώρες της μοναξιάς, πολλές σκέψεις κατακλύζουν το μυαλό του αρρώστου και κάποια ερωτήματα τον απασχολούν.

Πολύ δύσκολα θα ξανάφερα αυτή την στιγμή στο νου μου τις σκέψεις και τα ερωτήματα που με διακατείχαν όλο αυτό το διάστημα.

Ένα είναι βέβαιο: η έντονη αίσθηση της μοναξιάς που είχε καταλάβει τη σκέψη μου και ταλάνιζε την ψυχή μου.

Προσπάθησα να διατηρήσω την επαφή μου με τη ζωή, ξαναφέροντας στο νου μου όμορφες στιγμές από τα προηγούμενα χρόνια. Η προσπάθεια κάτι απέδωσε στην αρχή. Ύστερα όμως από λίγο με κατέκλυσε πάλι το συναίσθημα της μοναξιάς και της εγκατάλειψης.

Όπως ήμουν ξαπλωμένος στο κρεβάτι, κοιτάζοντας σχεδόν πάντοτε το ταβάνι του δωματίου, άρχισα να περιφέρω το βλέμμα μου γύρω- τριγύρω. Και ξαφνικά ανακάλυψα στον απέναντι τοίχο, στην επάνω αριστερή γωνία του, μια εικόνα της Παναγίας που στην αγκαλιά της κρατούσε τον

Χριστό. Κάποιος καλός άνθρωπος την είχε τοποθετήσει εκεί. Από τη στιγμή αυτή η Παναγία μας έγινε η συντροφιά μου. Αυτή η απλή εικόνα, που δεν είχε ιδιαίτερη καλλιτεχνική αξία, ήταν μια πόρτα που με οδηγούσε κοντά στην Παναγία. Κατανόησα καλύτερα τότε τι πάει να πει ότι η «τιμή της εικόνας επί το πρωτότυπον διαβαίνει», όπως λένε οι Πατέρες της Εκκλησίας μας.

Συναισθήματα, σκέψεις, αγωνίες μου έγιναν αντικείμενο εκμυστηρεύσεών μου στην Παναγία. Εκείνη φαινόταν πώς με άκουγε. Φυσικά δεν μου μιλούσε, έδειχνε όμως ότι κατανοούσε την αγωνία μου. Έτσι μια ατμόσφαιρα γαλήνης και ηρεμίας επικράτησε σιγά- σιγά και ανεπαίσθητα στην τρικυμισμένη ψυχή μου.

Οι ατέλειωτες ώρες παραμονής μου στην εντατική έπαψαν να είναι πια εφιαλτικές. Είχα την αίσθηση πως κάποιος, που με αγαπούσε πολύ, βρισκόταν δίπλα μου. Ένοιωθα το ζεστό χάδι από το χέρι ενός δικού μου ανθρώπου, στο ξερό και φλεγόμενο από τον πυρετό μέτωπό μου.

Τώρα μακριά από τη δοκιμασία που τότε πέρασα, ξαναφέρνω με συγκίνηση στο νου μου εκείνες τις στιγμές της επικοινωνίας μου με την Παναγία μας.

Αυτή η επικοινωνία, καθώς την αναπολώ, με κάνει να θυμάμαι με συγκίνηση κάποιες άλλες, ανάλογες στιγμές. Τότε που προσκύνησα την εικόνα του Άξιον Εστί στο Πρωτάτο του Αγίου Όρους ή της Παναγίας του Σουμελά στο Βέρμιο, της Μεγαλόχαρης στην Τήνο, της Εκατονταπυλιανής στην Πάρο, της Παναγίας του Μεγάλου Σπηλαίου στα Καλάβρυτα, της Παναγίας του Κύκκου στην Κύπρο, της Παναγίας της Ιεροσολυμίτισσας στα Ιεροσόλυμα, της Παναγίας της Βοήθειας στη Χίο.

Οι αναμνήσεις αυτές, αλλά ιδιαίτερα η εμπειρία μου από την Παναγία της εντατικής, αισθάνομαι πως με έχουν συνδέσει στενά με την εικόνα της Παναγίας. Έτσι τώρα μπορώ να νιώσω καλύτερα γιατί τόσοι πολλοί άνθρωποι, σε δύσκολες στιγμές της ζωής τους, στην Παναγία προσφεύγουν και αυτήν επικαλούνται, προσευχόμενοι μπροστά στην εικόνα της. Καταλαβαίνω τώρα τον Κολοκοτρώνη που, όταν τον εγκατέλειψαν οι σύντροφοί του, στην Παναγία προσέφυγε και προσευχήθηκε στο πιο κοντινό ερημοκλήσι.

Βιώνοντας όλα αυτά, ειλικρινά και με όλη μου την αγάπη, δεν μπορώ να κατανοήσω πώς υποστηρίζεται από κάποιους αξιόλογους νομικούς, ότι πρέπει να κατεβάσουμε τις εικόνες από τους δημόσιους χώρους, για το λόγο ότι προσβάλλουν τη θρησκευτική ελευθερία κάποιων συμπολιτών μας, που είναι άπιστοι ή αλλόθρησκοι. Κανένας μας δε νομίζω πως αμφισβητεί τη θρησκευτική ελευθερία του οποιουδήποτε. Αδυνατώ να φανταστώ ότι μπορεί να υπάρχει άνθρωπος λογικός, που να θέλει να επιβάλλει στον άλλον τις δικές του θρησκευτικές απόψεις. Η θρησκευτική ελευθερία είναι ένα θεμελιώδες δικαίωμα απόλυτα σεβαστό σε μια δημοκρατική κοινωνία. Η πίστη ή η απιστία δεν παύει να είναι αυστηρά προσωπική υπόθεση του καθενός. Θα ήταν όμως αδιανόητο να φτάναμε στο άλλο άκρο και έτσι να φαλκιδεύαμε αντιθέτως την θρησκευτική ελευθερία των άλλων πολιτών.

Δεν αντιλαμβάνομαι, πώς η ύπαρξη των θρησκευτικών συμβόλων, αυτή καθαυτή, να προσβάλλει τη θρησκευτική ελευθερία εκείνων που έχουν διαφορετικό πιστεύω ή δεν πιστεύουν σε τίποτα. Δεν νομίζω πως θέλει κανείς να τους επιβάλλει να σεβαστούν τα σύμβολα αυτά, ούτε να γίνουν οπαδοί μιας συγκεκριμένης θρησκείας.

Αλλωστε οι συνταγματικοί ή οι διεθνείς κανόνες που θεσπίζουν τη θρησκευτική ελευθερία, δεν μπορεί, κατά πως έλεγε ο Αριστόβουλος Μάνεσης, να ερμηνεύονται ερήμην της κοινωνικής πραγματικότητας. Εκτός και αν κάποιοι, χωρίς να μας ερωτήσουν, θέλουν να «μας επιβάλλουν» (ντε και καλά) «να θεωρούμε άξιο λόγου μόνο ό,τι είναι εφάμιλλο των ευρωπαϊκών», όπως το σατίριζε ο Τσαρούχης και το επισημαίνει ο Γιανναράς.

Η εμπειρία μου από τη μονάδα εντατικής νοσηλείας, με έχει συνδέσει στενά με την εικόνα της Παναγίας. Σαν ένας απλός πολίτης, όπως όλοι οι άλλοι, δικαιούμαι- νομίζω- να έχω και να αναρτώ (κατ' ιδίαν ή και δημόσια) τις εικόνες της Εκκλησίας μου. Και μέσω αυτών να ανάγομαι στα εικονιζόμενα σ' αυτές ιερά πρόσωπα. Χωρίς να με διακατέχει οποιοσδήποτε φανατισμός, δεν θα επιτρέψω να μου φαλκιδεύσουν το δικαίωμά μου αυτό, που το βίωσα υπό τραγικές μάλιστα περιστάσεις.

Θα παρακαλούσα όσους σκέπτονται διαφορετικά, και των οποίων τις ιδέες απόλυτα σέβομαι, να σκεφθούν τα πράγματα και με αυτή την

οπτική γωνία. Τους εύχομαι ειλικρινά και ολόψυχα, να μην έχουν ποτέ τους τη δική μου εμπειρία της μονάδας εντατικής νοσηλείας.